

NewsLetter

ČERVEN 2026

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Úvodní slovo

Milé kolegyně a kolegové,
milí čtenáři,

máte před sebou čtvrté číslo newsletteru Odborového svazu pracovníků knihoven (OSPK). Tentokrát vás informujeme o událostech proběhlých od uzávěrky třetího čísla v lednu 2026 do konce června 2026. Držíme stále stejnou strukturu (pouze v tomto čísle absentuje rozhovor), zachovali jsme tedy rubriky „Z historie odborů“, „Právní okénko“ a „Z aktivit našich ZO“. Především fotograficky vám pak představujeme IX. sjezd ČMKOS.

Přeji vám zajímavé počtení.

Lubomír Novotný
předseda OSPK

Obsah

- Z aktivit OSPK
- Z aktivit našich ZO
- Vzpomínka na Richarda Falbra
- Právní okénko
- Z historie odborů

OSPK online

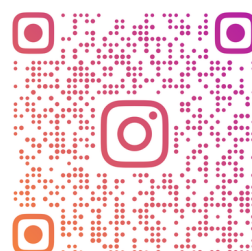
Chcete mít přístup k dokumentům a k aktuálním informacím?

Navštivte naše **webové stránky OSPK** – najdete tam vše důležité přehledně na jednom místě.

Pro lepší propojení členů a posílení komunikace jsme navíc zřídili další oficiální kanály.

Sledujte nás na našem novém facebooku, kde najdete jak [veřejnou stránku OSPK](#), tak i [uzavřenou skupinu pro členy](#).

Aktivní jsme také na [Instagramu OSPK](#), kde sdílíme aktuální dění a vizuální obsah z odborového i knihovnického prostředí.

OSPK.CZ

Z aktivit OSPK

Dne 19. 1. 2026 se konalo setkání zástupců ČMKOS se členy Bankovní rady ČNB.

Hlavní slovo v diskusi měla viceguvernérka Eva Zamrazilová, guvernér ČNB Aleš Michl a předseda ČMKOS Josef Středula. Hodnotily se základní ekonomické veličiny (HDP, inflace, průměrná mzda, deficity veřejných rozpočtů, nezaměstnanost apod.) a výhledy české ekonomiky pro rok 2026.

Dne 2. 2. 2026 se konala on-line porada ke vzdělávacímu projektu Svět práce, kterou vedl místopředseda ČMKOS Lukáš Němec. Do projektu by se rád zapojil i OSPK, jenž by dle návrhu předsedy Lubomíra Novotného mohl prostřednictvím vybrané knihovny a jejího specializovaného historického fondu přiblížit mladé generaci témata pracovních práv, odborů, sociálního dialogu a proměn současného pracovního života. Projekt cílí hlavně na studenty středních škol a jejich učitele; získal podporu Národního pedagogického institutu a má být vzdělávacím materiálem pro pedagogy v rámci RVP. Následně se k témuž tématu konalo dne 4. 3. 2026 rozšířené on-line jednání za účasti Thomase Oellermanna z Friedrich-Ebert-Stiftung.

Dne 3. 2. 2026 se konalo školení k projektu ČMKOS dle §320a písm. a) ZP. Vedl jej opět místopředseda ČMKOS Lukáš Němec. OSPK se projektu opět zúčastní, školení se bude konat v září 2026.

Svět práce a odborů

Práce je součástí lidstva od jeho počátku.
Ale proč? A co je to vlastně práce?

Možná nejlépe definice by byla, že je to činnost, která nepodléhá naší úplné libovůli. Aspoň něco si na ni nemůžeme vybrat.

Práce může mít milion podob. Může být dobrovolná, nedobrovolná, dobře i špatně placená nebo neplacená. Může to být péče. Může to být tvorba. A může to být příšerná dřina nebo třeba buňka.

Přidání nám obživu, bohatství, sebevědomí, hravost – anebo taky nic z toho.

Potíž s prací je, že každý pod tím slovem rozumí něco jiného.

Proto je zásadní, abychom spolu o práci mluvili. Abychom věděli, co znamená práce tři tisíce let nazpět a co bude znamenat – no, minimálně za tři roky.

Naše ulice plně elektrických koloběžek a 5G sítí asi nepřipomínají města z 19. století. A přesto čelíme podobným výzvám jako společnost na počátku průmyslové revoluce. Digitální nástroje nebo automatizace nám můžou práci zjednodušit, stejně jako nás o ni připravit.

Proč? Sociální dialog. A ten tady taky budeme objevovat.

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Předseda ČMKOS Josef Středula a guvernér ČNB Aleš Michl.

Setkání zástupců ČMKOS se členy Bankovní rady ČNB.

Více na stránkách [Svět Práce a odborů](#).

Z aktivit OSPK

Dne 3. 2. 2026 proběhlo setkání náměstkyně ministra kultury Kateřiny Pešatové s předsedou OSPK Lubomírem Novotným. Obsahem jednání byly především otázky odměňování, proměny činnosti a role zaměstnance knihovny v souvislosti s revizí katalogu prací, definice odborného pracovníka v kultuře či příprava operačních programů v novém programovacím období.

Dne 10. 2. 2026 jednala za OS kultury na ministerstvu kultury delegace ve složení mluvčí OS kultury Jiří Dokoupil z Unie orchestrálních hudebníků (UOH), Tomáš Hanzl z Unie operních zpěváků (UOZ) a předsedkyně Odborového svazu ochrany pracovníků kultury a ochrany přírody (OSPKOP) Marie Knoflíčková. Hlavním tématem bylo rozpočtové provizorium.

Předsedové OS kultury opakovaně jednali o struktuře rozpočtu a výši dotací pro rok 2026 včetně podpory pro VISK.

Ve dnech 19. 1., 9. 2. (mimořádná, on-line), 16. 2., 16. 3., 13. 4., 11. 5. a 15. 6. 2026 se konaly Rady ČMKOS. Týkaly se primárně příprav procesních dokumentů a organizačních záležitostí vztahujících se k březnovému sněmu a dubnovému sjezdu ČMKOS. Rady konající se po sjezdu ČMKOS se pak týkaly nových formátů jednání, komunikace apod., jež by měly vést ke zpružnění činnosti Rady a lepšímu fungování činnosti ČMKOS. Únorové mimořádné on-line jednání se týkalo odchodu místopředsedy ČMKOS Jiřího Vaňáska z pozice vedoucího právního oddělení ČMKOS na pozici vrchního ředitele na Ministerstvu práce a sociálních věcí.

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Zástupci OS kultury ČMKOS s ministrem kultury Oto Klempířem a náměstkyní Kateřinou Pešatovou.

Oslabení knihoven znamená oslabení vzdělanosti celé společnosti.

„Deklarovaný objem prostředků pro rok 2026 není dostatečný. Odborové svazy kultury sdružené v ČMKOS proto zaslaly k návrhu státního rozpočtu připomínky a navrhuji jeho úpravu. Současně apelují na to, aby škrty byly pouze dočasné a nedošlo k oslabení služeb, které knihovny poskytují společnosti. Věříme, že v dalším jednání bude nalezeno řešení, které zajistí stabilní podporu knihoven a kultury jako celku.“

Lubomír Novotný
předseda OSPK

Z aktivit OSPK

Ve dnech 14. - 15. 3.2026 proběhlo první setkání 10. ročníku Odborové akademie. Za OSPK je zástupcem předsedkyně ZO OSPK v Městské knihovně v Praze (MKP) Dita Lánská. Během prvního prodlouženého ročníku se jako jediná zástupkyně kulturního sektoru seznámila s dalšími "studenty" z celé republiky a získala tak cenné kontakty a další možnost pro sdílení zkušeností. Výuka se zaměřuje na různé aspekty odborového organizování, jako jsou odborové struktury, dějiny odborového hnutí či komunikační strategie.

Do konce roku absolvuje ještě další tři výukové bloky .

Dne 24. 3. 2026 se konalo 7. zasedání Sněmu ČMKOS. Delegáty za OSPK byli předseda Lubomír Novotný a Hana Tužarská ze ZO OPSK v Městské knihovně v Chebu. Hlavním cílem zasedání bylo schválení procesních a programových a organizačních dokumentů k IX. sjezdu ČMKOS.

Dne 31. 3., 20. 5. a 24. 6. 2026 se konaly schůzky odborových svazů veřejné sféry sdružených v RoPo, tedy rozpočtových a příspěvkových organizací. Jednání se týkala problematiky FKSP, snahy odborů o návrat přídělu na úroveň 2 %, platových tabulek, jejich případného slučování, nutnosti jejich valorizace v návaznosti na automaticky rostoucí minimální mzdu a tím i tlaku na zaručené platy apod. Zasedání se účastnili předseda OSPK Lubomír Novotný a svazový právník Vladimír Petříček.

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

10. ročník Odborové akademie.

Jednání zástupců 13 odborových svazů veřejných služeb a správy při ČMKOS s ministryní financí Alenou Schillerovou k tématu navýšení odvodu do FKSP.

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Z aktivit OSPK

Dne 7. 4. a 19. 6. 2026 se konaly kulturní tripartity na Ministerstvu kultury (MK) ČR za účasti ministra kultury Oty Klempíře a Jiřího Horeckého, prezidenta Unie zaměstnavatelských svazů ČR (UZS ČR) ad. Hlavním tématem bylo opět rozpočtové provizorium a rozpočet pro rok 2026. Dále se jednalo o platech, zajištění jejich růstu prostřednictvím dodání plného objemu prostředků do organizací, o zaručených platech v platové tabulce č. 1, zřízení meziřesortní skupiny pro revizi katalogu prací, definici odborného pracovníka v kultuře či o financování médií veřejné služby ve vztahu k rozpočtové kapitole MK. Za OSPK se jednání účastnili předseda Lubomír Novotný a svazový právník Vladimír Petříček.

Dne 10. 4. 2026 se předseda OSPK účastnil Regionální rady ČMKOS Olomouckého kraje. Účastníkem byl i stávající předseda ČMKOS Josef Středula a kandidát na předsedu konfederace Alois Mačák.

Předseda ČMKOS Josef Středula s předsedou Regionální rady odborových svazů (RROS) ČMKOS v Olomouckém kraji Davidem Krmáškem.

Z aktivit OSPK

IX. sjezd ČMKOS

Dne 24.–25. 4. 2026 se konal IX. sjezd ČMKOS. OSPK zastupovali předseda Lubomír Novotný a předsedkyně ZO OSPK v Knihovně Ústeckého kraje Šárka Baťková.

Josef Středula obhájil post předsedy ČMKOS. Foto: ČMKOS.

Kandidáti zleva František Dobšík, Alois Mačák a Josef Středula.
Foto: [Českomoravský odborový svaz pracovníků školství](#).

Podrobné informace o průběhu a výsledcích IX. sjezdu ČMKOS, který zvolil nové vedení, schválil program a stanovil priority pro další čtyřleté období, naleznete na webových stránkách ČMKOS [IX. sjezd ČMKOS – oficiální informace](#).

Svou pozici předsedy ČMKOS obhájil Josef Středula, který získal 90 ze 176 hlasů. Na druhém místě skončil František Dobšík, předseda Českomoravského odborového svazu pracovníků školství, jenž obdržel 75 hlasů, a třetí byl místopředseda olomoucké regionální rady odborů Alois Mačák se ziskem 8 hlasů.

Z aktivit OSPK

Dne 1. 5. 2026 se stal novým inspektorem BOZP za OSPK Emil Jenerál.

Dne 14. 5. 2026 se předseda OSPK Lubomír Novotný účastnil konference Proměny trhu práce z pohledu generačních výzev v Olomouckém kraji. Jednalo se zejména o to, jak pracovat s absolventy a generací 50+. Příspěvky přednesli zástupci pracovních agentur, personalisté či zástupci vyššího managementu.

Dne 19. 5. 2026 byl do základních organizací odeslán dopis s výzvou zaměstnancům knihoven ke vstupu do OSPK.

Ve dnech 17. 2. a 26. 5. 2026 se konala řádná zasedání Výkonného výboru (VV) OSPK. Mimořádné, předsjezdové, on-line jednání VV OPSK se konalo 16. 4. 2026.

Předsedkyně ZO OSPK v Městské knihovně v Praze Dita Lánská se za OSPK podílí na projektu [Nové cesty pro kolektivní vyjednávání a budoucnost odvětví](#), financovaném z Operačního programu Zaměstnanost plus.

V projektu je začleněna na pozici expertky pro vedení bipartitního dialogu pro odvětví knihovnictví. Spolu s dalšími členy týmu se budou po dobu tří let zabývat tématem “demokracie v knihovnách”.

**ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN**

Konference zaměřená na proměny trhu práce a generační výzvy v Olomouckém kraji proběhla v Červeném kostele v Olomouci. Podrobné informace naleznete [ZDE](#).
Foto: Olomoucký kraj.

KZPS

o nás • Aktuální stav KZPS • Tripartita • Projekty KZPS • Zaměstnatelci cílové Pro media • NEWSLETTER Kontakty KZPS

Nové cesty pro kolektivní vyjednávání a budoucnost odvětví

(2025-2028) Hlavním cílem projektu je realizovat první systémové kroky pro modernizaci systému kolektivního vyjednávání, posílit kulturu sociálního dialogu a rozvíjet prostředí, v němž se kolektivní vyjednávání stane etablovaným nástrojem pro řešení sociálních a ekonomických problémů v odvětví knihovnictví.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

INFORMACE O PROJEKTU

Název: Nové cesty pro kolektivní vyjednávání a budoucnost odvětví

Registrační číslo: CZ.03.01.03/00/23_056/0000003

Datum zahájení: 1. ledna 2026

Datum ukončení: 31. prosince 2028

Partnerem projektu je Československá konfederace odborových svazů (ČKOS).

Projekt Nové cesty pro kolektivní vyjednávání a budoucnost odvětví představuje strategickou iniciativu sociálního partnerství pro období 2025-2028. Hlavním cílem projektu je realizovat první systémové kroky pro modernizaci systému kolektivního vyjednávání, posílit kulturu sociálního dialogu a rozvíjet prostředí, v němž se kolektivní vyjednávání stane etablovaným nástrojem pro řešení sociálních a ekonomických problémů v odvětví knihovnictví.

Projekt je spolufinancován Evropskou unií.

Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus.

Zapojení odvětví KZPS ČR:

- Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky
- Svaz knihoven ČR, Město a Střední, s. r. o.
- Svaz podnikatelů ve stavebnictví
- Asociace knihovnicků - odborníci a knihovnické příslušníky
- Zaměstnatel KZPS ČR

Zapojení odvětví KZPS ČR:

- Odvětví KZPS pracovníků knihoven
- Odvětví KZPS Střední ČR
- Československá konfederace odborových svazů
- Odvětví KZPS knihovnicků, odborníků a knihovnických příslušníků
- Odvětví KZPS zaměstnanců v odvětví

Z aktivit našich ZO

Pokračovala kontinuální spolupráce s vedením ZO v Knihovně města Ostravy (KMO), v KMO stále probíhá vyjednávání o kolektivní smlouvě pro rok 2026, jež je problematizováno pluralitou odborových organizací (vznik tzv. Nových odborů) a dalšími okolnostmi, jež jsou řešeny za spolupráce s právním oddělením ČMKOS.

Dne 13. 5. 2026 se konala volební schůze v ZO OSPK VKOL. Staronovým předsedou se stal L. Novotný, místopředsedkyní Dagmar Tichá, druhou místopředsedkyní, nováčkem ve funkci, byla zvolena Hana Bouchalová.

Volební schůze odborové organizace VKOL.

Akce věnovaná tématu stávky a jejímu významu pro současnost probíhala v prostorách Café Husovka v Praze pod záštitou [Re-set – platformy pro sociálně-ekologickou transformaci](#).

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Dne 25. 5. 2026 se v MKP konalo každoroční setkání zaměstnanců. Letos jej spoluorganizovala ZO OSPK v MKP za účasti předsedy ČMKOS Josefa Středuly. Předseda OSPK byl z rodinných důvodů omluven. Josef Středula promluvil v rámci úvodních proslovů k zaměstnancům a vyjádřil přání zavítat do MKP i během běžného provozu. Vznikl tak nápad uspořádat setkání se zaměstnanci, na kterém by mohli diskutovat jak s předsedou svazu Lubomírem Novotným, tak s předsedou ČMKOS. Další návštěva je tedy naplánována na podzim 29. 9. 2026. Předsedkyně ZO OSPK v MKP se též zúčastnila a podílela na uspořádání dvou akcí **Re-setu**, platformy pro sociálně-ekologickou transformaci. Dubnové setkání mělo za téma - aktivizace členské základny. Organizátoři setkání účastníky nejprve seznámili s teoretickým rámcem, jak vést rozhovor, a poté všichni vzájemně sdíleli své zkušenosti a příklady z praxe. Řešilo se nejen, jak členy motivovat k zapojení, ale i jak jejich elán udržet. Tématem setkání dne 16. 6. byly stávky z devadesátých a nultých let, jejich organizace, způsob provedení, interakce s vedením podniků (například Dopravní podnik hlavního města Prahy) i reakce státní moci. Druhého setkání se účastnil i předseda OSPK Lubomír Novotný.

Vzpomínka

JUDr. Richard Falbr

**(29. září 1940 Chester, Velká Británie –
13. května 2026)**

Richard Falbr patřil k zakladatelským osobnostem novodobého českého odborového hnutí po roce 1989. Odborově aktivní byl již před listopadem, hlavní roli však sehrál v době společenské a ekonomické transformace, kdy bylo třeba nově vymezit postavení odborů v demokratickém státě i v podmínkách vznikající tržní ekonomiky. Nejprve vedl odborový svaz pracovníků služeb, v roce 1990 se stal viceprezidentem nově formované odborové centrály a v letech 1992–1993 stál v čele České a Slovenské konfederace odborových svazů. Po rozpadu federace byl zvolen předsedou Českomoravské konfederace odborových svazů, kterou vedl v letech 1994–2002. Právě v tomto období, za Klausových, Tošovského i Zemanovy vlády, se ČMKOS etablovala jako hlavní reprezentant zaměstnanců a důležitý aktér sociálního dialogu.

Více podrobností o činnosti a práci R. Falbra najdete [ZDE](#) a na stránkách [ČMKOS](#).

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Foto: Iva Petříčková - [Wikimedia Commons](#).

Falbr vystupoval razantně, srozumitelně a často neústupně při obraně práv zaměstnanců, zejména v době privatizace a restrukturalizace podniků. Byl mediálně zdatný v době, kdy se o veřejné komunikaci ještě neuvažovalo dnešním způsobem. V paměti mnohých zůstávají desetitisícové pochody Prahou s hesly jako „Falbr, táta pracujících“ apod.

Čest jeho památce!

Foto: ČMKOS.

Právní okénko

V poslední době rozvířila hladinu paragrafového rybníka v pracovně-právní oblasti transpozice směrnice týkající se platformové práci. Vnitrostátní začlenění unijního práva do českého právního řádu by mohlo mít dopad i na definici závislé práce, tak jak je recentně popsána v zákoníku práce. Pojdme se proto podívat na analýzu současných úvah týkajících se transpozice této směrnice. Velmi zajímavý text z klávesnice Mgr. Michala Blažka PhD. byl publikován na serveru Práce a mzda pod názvem Cíle směrnice o platformové práci a česká realita. Podívejme se na něj.

Obsah

Autor se zabývá směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/2831 o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platform a jejím připravovaným promítnutím do českého práva. Původním hlavním cílem bylo zlepšit pracovní podmínky osob pracujících prostřednictvím digitálních platform, správně určit jejich pracovněprávní status a posílit ochranu před algoritmičným řízením, jelikož „platformizace“ proniká stále více na pracovní trh. Koneckonců i v českém případě pracuje v nějaké formě pro platformové agentury přes půl milionů pracovníků. Unijní směrnice a její ZDAŘILÁ transpozice by mohla mít pozitivní efekt i pro veřejné finance, neboť správná kvalifikace práce souvisí s výběrem daní, sociálního a zdravotního pojištění i příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Blažek správně připomíná, že platformová práce není

homogenní jev. Nejde jen o kurýry či řidiče taxislužeb, ale i o online crowdworkery vykonávající drobné úkoly na dálku. **Podstatou problému je, že mnoho těchto osob formálně vystupuje jako OSVČ, přestože fakticky naplňují znaky závislé práce.** Právě na toto chybné kvalifikování pracovního statusu měla směrnice reagovat. Klíčová proto bude kvalita národní transpozice.

Autor zdůrazňuje zásadu „primacy of facts“, tedy nadřazenost skutečného výkonu práce nad formálním označením smluvního vztahu. Rozhodující nemá být to, zda je osoba ve smlouvě označena jako podnikatel, ale zda je fakticky řízena, kontrolována a začleněna do organizace platformy. V digitálním prostředí může mít podřízenost novou podobu: algoritmičké přidělování zakázek, skórování, geolokalizace, reputační systémy, sankce či faktické omezení svobody odmítnout práci.

Právní okénko

Článek srovnává zkušenosti Německa, Španělska a Itálie. Německá judikatura uznala možnost, že i crowdfunder může být zaměstnancem, pokud je jeho autonomie pouze formální. Španělský případ Glovo ukázal, že platforma není pouhým zprostředkovatelem, ale organizátorem služby, pokud určuje podmínky, kontroluje výkon a využívá algoritmické řízení. Italská kauza Foodora obdobně potvrdila, že předem určené směny, sankce, algoritmické hodnocení a absence skutečné autonomie mohou zakládat vztah podřízenosti. **Tyto zahraniční příklady podle autora ukazují, že moderní pracovní právo musí pracovat s materiálním, nikoliv formalistickým pojetím závislé práce.**

V českém prostředí autor vyzdvihuje rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) z 8. prosince 2025 ve věci Rohlík.

NSS podle něj správně potvrdil, že posuzování znaků závislé práce nesmí sklouznout k formálnímu škatulkování. Ani možnost odmítnout zakázku, zvolit si směnu nebo využít subdodavatele sama o sobě nevylučuje existenci závislé práce, pokud je nezávislost pracovníka pouze zdánlivá.

Tato judikatura výrazně „zamávala“ s českým pracovním právem a rozhýbala lobbistické sítě. Český návrh transpozice podle Blažka obsahuje dvě roviny. Samostatný zákon o platformové práci je v oblasti algoritmického řízení, transparentnosti, lidského dohledu a ochrany osobních údajů v zásadě zdařilý. Problém však autor vidí v doprovodné novele zákoníku práce. Ta má změnit samotnou definici závislé práce. Z definice mají vypadnout některé dosavadní prvky, zejména osobní výkon práce, a znak nadřízenosti a podřízenosti má být nově vymezen čtyřmi kumulativními podznaky: organizace práce zaměstnavatelem, dohled nad výkonem práce, výkon práce podle pokynů a výkon práce v pracovní době.

Právě tento kumulativní test autor považuje za problematický. Podle něj může vést k užšímu výkladu závislé práce, než jaký dnes vyplývá z české judikatury i evropských trendů. Platformy by se mohly snáze bránit tím, že některý z podznaků formálně chybí — například že pracovník si sám volí pracovní dobu nebo že nedostává přímé pokyny od konkrétní osoby. To by mohlo ztížit aktivaci domněnky pracovněprávního vztahu a oslabit ochranu osob, které jsou fakticky řízeny algoritmem.

Právní okénko

Resumé

Hlavní rizika současných návrhů transpozice

Autor vidí největší riziko v tom, že česká transpozice může pod záminkou minimalismu zúžit dosavadní pojetí závislé práce. Směrnice má pracovníky platformem chránit, ale navrhovaná změna zákoníku práce může podle autora paradoxně vést ke snížení ochrany nejen platformových pracovníků, ale potenciálně i jiných zaměstnanců.

A nelze vyloučit, že i pracovníků v kultuře, i třeba na určitých pozicích v knihovnách. Problematické je zejména opuštění osobního výkonu práce jako znaku závislé práce a zavedení čtyř kumulativních podmínek pro prokázání nadřízenosti a podřízenosti. Dalším rizikem je odklon od materiálního posuzování skutečného výkonu práce, které zastává česká judikatura i zahraniční soudy. Pokud se test závislé práce změní v mechanické odškrtnutí znaků, mohou platformy snadno nastavovat smluvní modely tak, aby některý formální prvek chyběl, a tím

se vyhnuly pracovněprávní odpovědnosti. Autor také upozorňuje na fiskální a soutěžní dopady. Pokud bude švarcsystém u platformem fakticky snazší, stát přijde o daňové a pojistné příjmy a poctiví zaměstnavatelé budou znevýhodněni vůči těm, kteří přenášejí podnikatelská rizika na formálně samostatné pracovníky.

Za vhodnější cestu autor považuje zachování osobního výkonu práce jako znaku závislé práce, demonstrativní — nikoli kumulativní — výčet hledisek pro posouzení nadřízenosti a podřízenosti a formulaci negativních kritérií skutečné samostatnosti.

Česká transpozice by podle něj měla posílit ochranu pracovníků platformem, nikoli oslabit samotné základy pracovního práva.

.....

Právní poradenství ČMKOS

Členové odborových organizací sdružených v ČMKOS mohou využít bezplatné právní poradenství a pomoc v oblasti pracovního, občanského, rodinného či dalšího práva. Poradny poskytují konzultace, právní rozborů i pomoc při řešení konkrétních situací. Více informací a kontakty na poradny najdete [ZDE](#).

Zdroj

BLAŽEK, Michal. Cíle směrnice o platformové práci a zamýšlená česká realita. Online. In: Práce a mzda. Dostupné na praceamzda.cz [cit. 2026-06-05]

ODBOROVÝ SVAZ
PRACOVNÍKŮ
KNIHOVEN

Z historie odborů

Protektorátní odbory

Unifikační tendence zahájené již za druhé republiky nabyly po březnové okupaci na důslednosti. V Protektorátu Čechy a Morava vznikla centrální odborová organizace Národní odborová ústředna zaměstnanecká (NOÚZ). Přípravné organizační práce však byly zahájeny především pod tlakem agrárních kruhů sdružených ve Straně národní jednoty ještě za druhé republiky. Za oficiální počátek nové odborové ústředny lze považovat 30. červen 1939.

Reorganizované odbory se musely distancovat od marxistických představ a jejich hlavním cílem mělo být kolektivní vyjednávání a jednání s protektorátními správními úřady. O skutečné autonomii však nelze příliš hovořit, neboť kolektivní smlouvy musela schvalovat protektorátní správa, která byla v této oblasti pod dohledem okupačních orgánů. Jejich hlavním cílem byla mobilizace světa práce ve prospěch válečné výroby. Tomu se podřizovalo vše.

Za této situace se stávky staly nepředstavitelným rizikem. Výraz pracovní nespokojenosti, případně i odporu, lze spatřovat spíše v pomalé práci, pracovních absencích apod. Odbory byly zároveň spoluodpovědné za klid v závodech, takže se funkcionáři NOÚZ často ocitali v obtížném postavení.

Protože do NOÚZ vplynuly masy členstva Rudých odborů i sociálnědemokratických odborů, organizoval se odboj i v jejich řadách.

Odboráři byli napojeni také na politické odbojové skupiny, především na Petiční výbor Věrní zůstaneme (PVVZ). Styčnou osobou se stal Arno Hais (1893–1971), původně člen KSČ, který odmítl bolševizaci strany a později se stal členem sociální demokracie. Zatčen byl v roce 1942 a válku zázrakem přežil.

Postupem času a pod tlakem okupantů se však NOÚZ diskreditovala. Podílela se i na antisemitských kampaních krytých bojem proti lichvě a především za Heydrichova protektorství se vůči dělnictvu a odborům prosazovala politika cukru a biče. NOÚZ se tak stávala převodovou pákou okupační moci.

Na sklonku okupace se i v NOÚZ formovaly síly, které předjímaly poválečný systém Národní fronty a zejména její socialistickou část, Národní blok pracujících lidí měst a venkova. Budoucí funkcionáři odborů za nekomunistické strany patřili spíše k levicovým křídům svých stran, například František Koktán, Václav Cipro či Evžen Erban.

Zdroj

POKORNÝ, Jiří. Pracovat a nebát se!: kapitoly z dějin odborů v českých zemích. Praha: ČMKOS v nakladatelství Soudy, 2015. ISBN 978-80-86846-60-6.

Zajímá vás historie odborů a jejich vývoj v širším historickém kontextu? Přehled klíčových milníků i souvislostí najdete také na stránkách ČMKOS [na tomto odkazu ZDE](#).

